

Dronning Mauds Minne Høgskole
Thonning Owesens gt. 18.
7043 Trondheim

Trondheim 10. april 2012

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep

N-0032 Oslo

Høringsuttalelse fra Dronning Mauds Minne, Høgskole for førskolelærerutdanning. Forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanningen.

I høringsuttalelsen fra fagmiljøene ved Dronning Mauds Minne, Høgskole for førskolelærerutdanning (heretter DMMH) konsentreres kommentarene under 3 hovedpunkter. **1.** § 1 Virkeområde og formål. **2.** § 2 Læringsutbytte og **3.** § 3 Struktur og innhold.

I hovedtrekk mener vi det i § 1 er behov for et tydeligere fokus på *danningsperspektivet* for profesjonsutdanningen og mer oppmerksomhet rundt *småbarnsperspektivet*.

Når det gjelder § 2 er det ønskelig at *læringsutbyttebeskrivelsene i større grad tilgodeser enkeltfag*. Blant annet er det behov for å synliggjøre det kroppslige, sanselige og estetiske som kunstfagene representerer.

Når det gjelder § 3 er våre hovedkommentarer rettet mot behovet for *studiepoengfesting av fag og sterkere synliggjøring av fag* innenfor kunnskapsområdene. *Pedagogikkfaget fremstår som svekket i forskriften* og bør posisjoneres tydeligere.

Nedenfor følger en mer detaljert kommentering av forskriften.

1. Kommentarer til § 1 om Virkeområde og formål.

Hva som skal ligge i begrepet *høy faglig kvalitet eller solid faglig*, didaktisk kompetanse kan tydeliggjøres. Vi etterlyser et tydeligere fokus på *danningsperspektivet* i profesjonsutdanningen på samme måte som det i barnehagelovens § 1 står at barnehagen skal være en *danningsarena*. *Småbarnsperspektivet* er utydelig. Dette nevnes bare under et generelt punkt om mangfold: "Utdanningen skal gi kompetanse til å ivareta mangfoldet i barnehagen, herunder økt andel barn under tre år....." § 1 om Virkeområde og formål bør inneholde en tydeligere forventning til kunnskap om de yngste i barna i barnehagen. Samer som urfolk nevnes, mens nasjonale minoriteter er utelatt. Det bør presiseres at utdanningen skal gi forsknings- og utviklingsbasert barnehagelærerutdanning.

2. Kommentarer til § 2 Læringsutbytte

Læringsutbyttebeskrivelsene som er organisert under punktene *kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse* går inn i hverandre. De er ikke klare nok.

Kunnskaper

DMMH foreslår at “*gryende lese-, skrive - og regneferdigheter*” endres til “*gryende lese-, skrive – og matematikkferdigheter.*” Dette fordi begrepet *regning* bare er *et* av områdene innen matematikk i barnehagen.

DMMH ønsker videre en tydeliggjøring av det kroppslige, sanselige og estetiske aspektet. I utdanningen av kommende barnehagelærere bør også kunstfagene være tydelig til stedet med tanke på studentenes egen danning. Vi ser det som essensielt for barns helhetlige utvikling i sammenheng med barns utforskertrang, lek og læring at disse fagområdene må være tydelige til stede. Spesielt blir det viktig med tanke på at barnehagen i større grad skal være et tilbud også for yngste barna (0-3 år).

Det foreslås at begrepet danning tas inn og kobles til estetiske læreprosesser. Følgende tilføyelse foreslås: “Har bred kunnskap om moderne barndom, barnekultur, barns ulike oppvekstvilkår, bakgrunn og utvikling i et samfunn preget av språklig, estetisk, religiøst, livssynsmessig og kulturelt mangfold ” og at følgende setning legges til: “Har kunnskap om estetisk kultur, estetiske læreprosesser og danning.”

DMMH foreslår som ekstra utbyttebeskrivelse

- Har kunnskap om det fysiske verdensbilde og menneskets plass i naturen.

Ferdigheter

I punkt 4 om ferdigheter står det: “Kan ta hensyn til barns ulike evner, bakgrunn og forutsetninger og fremme kreative prosesser og kultur- og naturopplevelse.....osv”. Vi mener at dette omfatter holdninger og derfor bør ligge under generell kompetanse.

DMMH foreslår at man legger til begrepet estetisk under bombepunkt 2. f.eks. slik:

- Kan vurdere, stimulere og støtte ulike barns språklige, *estetiske*, sosiale osv.....

Tilsvarende foreslår vi at det under punkt 3 legges til skapende virksomhet. For eks. slik:

- Kan bruke sin faglighet *i skapende virksomhet*, improvisasjon i lek og læring

Generell kompetanse

Begrepet **holdninger** bør tydeliggjøres som en del av den generelle kompetansen. I barnehagelærerutdanningen arbeides det mye med å utvikle studentenes pedagogiske grunnsyn og yrkesetikk. Dette bør løftes frem under denne delen. Bombepunkt 6 foreslås endret til: Kan delta i i faglige diskusjoner innenfor *de ulike fagområdene* og dele sine kunnskaper og erfaringer med andre.

3. Kommentarer til § 3 Struktur og innhold

Studiepoengfesting av fag

DMMH oppfordrer på *det sterkeste* at fagene kommer tydelig fram både i struktur og innhold i den nye barnehagelærerutdanninga. Dette gjøres best gjennom å studiepoengfeste fag slik at de sikres plass i utdanningen. Vi opplever at studentmobilitet er blitt styrende for strukturen i utdanningen. Det kan svekke dannelsesperspektivet og den helhetlige kvaliteten i profesjonsutdanningen og vanskeliggjøre skikkethetsvurdering av studentene.

Fag vs tverrfaglighet

God undervisning og godt læringsutbytte i sentrale tema i utdanningen krever ferdigheter og kunnskaper innen ulike fagdisipliner. Utydelighet på fagkunnskaper kan bidra til overfladisk kompetanse som barnehagelærerutdanningen ikke er tjent med. I for eksempel kunnskapsområdet *kunst, kultur og kreativitet* benyttes i hovedsak generelle begrep der det ser ut til at musikk, drama eller forming er ensbetydende med ett fag. Hva slags kompetanse barnehagelæreren utvikler gjennom sin utdanning blir i stor grad bestemt av den enkelte høgskoles ressurser og tilgjengelige kompetanser til enhver tid. Dette kan øke forskjellene i hvilke kunnskaper og ferdigheter uteksaminerte studenter innehar. Vurdering i forbindelse med eksamen og studieinnhold blir vanskelig, særlig med tanke på å skaffe sensorer som må kunne dekke til dels forskjellige fag.

Fag vs kunnskapsområder

Plassering av fag i kunnskapsområder er på flere områder problematisk. Blant annet stiller vi oss spørrende til at norskfaget i sin helhet er plassert under kunnskapsområdet "Språk, tekst og matematikk." Det gjør vi av to grunner: I utgangspunktet vil faget totalt bli svekket innenfor den nye strukturen der tre fag til sammen får en ramme på 20 studiepoeng. Faget har i dag 15 studiepoeng. Det er vanskelig å kommunisere til omverdenen hva utdanningen innebærer når vi velger helt andre termer (kunnskapsområder) enn resten av akademien. For at våre studenter skal være attraktive arbeidstakere må arbeidsgiverne forstå hva som ligger i utdanninga. En utdanning som består av studiepoeng i "tema" med utydelige fag tror vi vil miste anseelse.

Videreutdanning og karrieremulighet

Uten studiepoengfastsetting er det ikke klart hvilke fag studenten har. Dette kan begrense mulighetene med påbygg av flere videreutdanninger og representere en utfordring med tanke på å utvikle en rekke masterprogram tilpasset barnehagelærerutdanningen. Manglende studiepoengfastsetting tror vi vil kunne medføre praktiske vanskeligheter med tanke på opptak til videre studier innen ulike fagdisipliner.

Rekruttering av vitenskapelig personale

En annen utfordring gjelder rekruttering av vitenskapelig personale til utdanningen. Det rekrutteres i hovedsak fra faglige akademiske miljøer der det kan være vanskelig å identifisere seg med så vide kategorier som de i de foreslåtte kunnskapsområdene. Barnehagelærerutdanningen kan dermed komme til å tape terreng i jakten på de beste

fagfolkene. Det kan bli tilfeldig hvilken kompetanse høyskolen tilbyr innen kunnskapsområdene dersom ikke fagdisiplinene tydeliggjøres.

Praksis

Praksis har alltid stått sentralt i førskolelærerutdanningen. DMMH mener en bør vurdere å utvide praksis til 21 uker. Det bør være 1 uke praksis i grunnskolens første trinn utover de 20 veiledende praksisukene i barnehagen. Det foreslås at 70 % av praksis gjennomføres i løpet av de to første årene og at det i 3. studieår gjennomføres 30 %, i stedet for 80 % og 20 %, slik det er foreslått i forskriften.

Kunnskapsområdene

Kunnskapsområdene er i hovedsak organisert etter innhold, med unntak av *matematikk* som benevnes som eget fag. Det at ett fag fremheves finner vi noe underlig. Et annet punkt er begrepet *kreativitet* som knyttes til kunnskapsområdet Kunst og kultur. Kreativitet oppfattes som en egenskap som er viktig i alle kunnskapsområdene og bør derfor ikke direkte benevnes om innhold på linje med forslagene i de andre kunnskapsområdene. En tredje kommentar dreier seg om begrepet *kultur*. Slik det står nå knyttes begrepet direkte til kunstfagene; noe som bidrar til innsnevring. Kultur handler om alt som er skapt av mennesker, og inkluderer alle sider av livet. Kulturen din sier noe om hvem du er, hvor du kommer fra, og hva du tror på for eksempel, samfunnskultur, barnehagekultur, mangfoldskultur osv.

Pedagogikk

Pedagogikkfaget fremstår svekket i forskriften. Faget pedagogikk har tradisjonelt vært et stort og sentralt fag i førskolelærerutdanningen. I forslag til forskrift nevnes ikke pedagogikkfaget som eget fagområde i barnehagelærerutdanningen. Pedagogikkfaget bør ha et overordnet ansvar for sammenheng og helhet i utdanningen. Det etterlyses at ingen av kunnskapsområdene slik det foreslås ivaretar en slik funksjon. I nåværende rammeplan for førskolelærerutdanningen omfatter pedagogikkfaget 45 studiepoeng – det vil si 25 % av totalt 180 studiepoeng. I den nye grunnskolelærerutdanningen har faget pedagogikk og elevkunnskap blitt styrket og omfatter nå 60 studiepoeng, det vil si 25 % av samlet studietid. Vi mener det er viktig for utdanningens pedagogiske profil at dette omfanget fastholdes.

Matematikk

Det er både en fordel og en ulempe at matematikk har beholdt navnet sitt i de nye kunnskapsområdene. Fordelen er at faget kommer tydelig frem og beholder sin "egenverdi". Ulempen er derimot at det er lett å tenke at matematikk kun hører til under dette kunnskapsområdet, noe som blir for begrensende. Matematikk handler for eksempel i stor grad om barns utvikling – men matematikk er også et kreativt fag.

Kunstfagene (musikk drama forming)

Dersom forslaget til struktur i faget Kunst, Kultur og Kreativitet (20stp) blir bestemt vil det i realiteten bety en reduksjon av fagene musikk, drama og forming. De andre Kunnskapsområdene i forslaget bygger på to fag i tillegg til pedagogikk. Dette

Kunnskapsområde bygger på tre fag, noe som vil begrense kompetanse betydelig inne det estetiske område.

Fordypning og 20 frie studiepoeng.

Studiet er organisert i 2 år og 1 år. Det kommer ikke tydelig frem i forskriften hvordan progresjonen i utdanningen er tenkt. Det legges opp til muligheter for å styrke ett eller to kunnskapsområder med inntil 20 studiepoeng. Progresjonen bør i større grad sikres ved at en fordypning kan bygge på utvidede studiepoeng i kunnskapsområdene. Kravet til mobilitet kan hindre progresjon ettersom fordypningene må organiseres uavhengig av vekting på kunnskapsområdene de to første studieårene. Dette er lite heldig med tanke på studentenes muligheter for sterkere fordypning ut fra interesse og motivasjon. Vi foreslår at de 20 frie studiepoengene kan fordeles fritt og finner ingen god argumentasjon for kun å låse dette til ett eller to kunnskapsområder.

Ny tittel: Barnehagelærer?

På DMMH har en diskutert den nye tittelen barnehagelærer. I denne høringen er det ikke mulig å komme med en enhetlig konklusjon. Til det er meningene for mange og sprikende. Det er viktig at stillingsbetegnelsen har et navn som indikerer en profesjon som er beskyttet og som krever en spesiell utdanning. Hovedinntrykket er likevel at flertallet mener det er greit at begrepet førskole erstattes av barnehage, men når det gjelder forslagene til tittelen *barnehagelærer* eller *barnehagepedagog* så er det ikke mulig å konkludere.

Lykke til i det videre arbeidet med innkomne høringer!

Med hilsen

Elin Alvestrand
rektor